Ч. 247 Пятниця 31 жовтня (12 падолиста) 1897. Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Староствах на провінциї

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр

Вісти політичні.

(З Палати послів. — Демонстрация студентів перед парляментом. — З клюбу славяньского. — Німецка праса о подорожи ґр. Ґолуховского до Монци. — Сербский президент міністрів о сербскій полїтиці. — Справа болгарских епіскопств в Македониї і болгарских еміґрантів в Росиї).

Вчерашне засїдане Палати послів відкрив віцепрезидент пос. Абрагамович. — Пос. Доберніґ (німецкий народовець) зложив уряд секретаря Палати. — По сім настали два поіменні голосованя. Пос. Шенерер поставив внесене, щоби голосовано поіменно над тим, чи петицию Видїлу повітового в Хебі видрукувати цїлу і прилучити до протоколу. — Пос. Тірк домагав ся, щоби оскорбляючі слова, ужиті на засїданю дня 4 с. м. антисемітами против Шенерерівцїв були записані в протоколї.

Віцепрезидент Крамарж заявив, що після думки президиї всї такі слова повинні бути видрукувані в протоколї, бо публичне мнїнє має право знати, як і що дїяло ся в парляментї. Кождий бесїдник повинен бути одвічальним за свої слова. — Пос. Люеґер зажадав спростованя в протоколї, бо він сказав до Шенерерівцїв: „Ті люди без чести хотять бути проводирами німецкого народу“ а не „німецкої партиї людової“. При сїй нагоді завелась завзята сварка межи антисемітами і Шенерерівцями, а відтак відбуло ся поіменне голосоване.

Опісля відбуло ся голосоване над внесенями Шенерера в справі явности нарад комісиї для ненарушимости посольскої і комісиї леґітимацийної. Два з тих голосовань буля поіменні. Внесеня Шенерера відкинено, а відтак приступлено до дальшої дебати над внесенєм поставленя міністрів в стан обжалованя з причини виданя розпоряджень язикових. До голосу записало ся за внесенєм 53, против внесеня 24 бесїдників.

Насамперед промавляли Пацак (Молодочех) против і д'Елеверт за внесенєм. Оба бесїдники говорили дуже довго, особливо же д'Елеверт. Пацак доказував, що внесенє в справі постановленя міністрів в стан обжалованя єсть несправедливе. Порозуминє Німцїв з Чехами єсть можливе, але оно зависить від Німцїв, котрі робили Чехам кривду від многих лїт. Бесїдник поставив остаточно внесенє, щоби над сею справою перейти до порядку дневного.

По бесїдї д'Елеверта заявив віцепрезидент Абрагамович, що приступає до закінчення засїданя (6 год. вечером). Отже відчитано цїлий ряд внесень і інтерпеляций. Пос. Песлер інтерпелював в справі нападу офіцирів на студентів в одній з віденьских каварень. Пос. Міттермаєр (з партиї Люеґера) протестував против того, що Вольф назвав єго кандидатом до кріміналу (Міттермаєр, з фаху кельнер, був обжалований о крадїж) і сказав, що коли би єго Вольф визвав на поєдинок, то він би лїпше зробив як ґр. Баденї. — Пос. Поммер зажадав, щоби над одною з відповідий віцепрез. Абрагамовича завести дебату і поіменне голосоване. По сїм настав великий неспокій в Палатї і засїдане перервано. — Пос. Танячкевич інтерпелював в справі руского язика викладового в одній з тернопільских шкіл народних.

Кілька сот академиків Німцїв зробило вчера в полудне перед парляментом велику манїфестацию в честь Шенерера і Вольфа. Вирушили рядами перед парлямент і попросили обох тих послів перед себе. Вольф подякував їм за манїфестацию, але попросив, щоби они розійшли ся, аби не прийшло до якого конфлїкту з полїциєю. Студенти заспівали тогди німецку патриотичну пісьнь „Die Wacht am Rhein“ та ще й другу, а відтак розійшли ся.

З Праги доносять, що союз славяньских послів має устами пос. Барвіньского заявити на найблизшім засїданю комісиї буджетової, що буде голосувати за переходом до специяльної дебати над провізориєю буджетовою, однакож застерігає собі вільну руку в сїй справі в повній палатї.

Німецкі ґазети доносять, що подорож ґр. Ґолуховского до Монци мала також на цїли довести до того, щоби могла наступити стріча обох монархів Є. Вел. Цїсаря Франц Йосифа з королем Гумбертом. Гостина мала би відбути ся в Туринї; Італїянцї однакож хотять, щоби гостина відбула ся в Римі, на що Австрия зі взгляду на Папу не може пристати. Здає ся, що порозуміня в сїй справі не осягнено.

Сербский президент міністрів Джорджевич дав ся почути, що зажадає від короля розвязаня теперішної виключно радикальної скупштини і єсть переконаний, що нова скупштина буде складати ся з умірених елементів, при помочи котрої буде можна зробити конець безплодній борбі партийній. До ревізиї конституциї поки

---

4)

За грошем.

(Новеля А. В. — З польского).

(Дальше).

Мимо заборони властий, практикувало ся в пинчівскій школї в цїлій повни то правило висказане колись в звістнім стишку до різки, котрою Дух сьвятий велїв бути дїтий. Тож уживано того средства без милосердія, хто лиш не хотїв. Професор на свою руку, інспектор на свою, отець префект на свою, а вкінци і домашний учитель на свою.

В кождій клясї за печию стояла вже відповідна до того лавка звана дерешем, а зараз побіч неї правдивий склад до руки і вподоби професорів понатинаних березових прутів. Часто лучало ся, що коли на котрого з хлопцїв завзяла ся доля, то в часї чотирох годин перед полуднем дісталось єму чотири рази. Такі екзекуциї і безнастанні лементи, які роздавали ся на ринку стали таким насущним хлїбом для переходячих коло академії, що навіть нїколи не звертано на них уваги.

Між любителями такого поступованя був один професор Німець, Курляндець, що з цїлим замилуванем педаґоґічним завів цїлу систему караня і довів число кар до девятьох родів. Зачинало ся від стояня на серединї салї, відтак ішло клячане на одно колїно, потім на два, відтак з піднесенем одної руки до гори, пізнїйше з піднесенем обох, дальше ішло клячане на горосї, потім видалене з кляси на коридор, а вкінци аж операция за печию і та ще з розріжненем двох степенїв: без придержуваня і з придержуванєм.

Приходить година єго науки, а в цїлій клясї робить ся страшенний гамір. Славний педаґоґ в своїй книжці має записаний кождий род покутників, тож кождий при єго входї мусить вже бути на своїм місци і у відповідній поставі. Викуп з тої покути відбував ся також постепенно переходом з висшого рода кари до низшого, а то тодї, коли покутник запитаний професором, поправив котрого з учеників, що зле відповідав свою лекцию.

Другий професор ґеоґрафії на свою годину усаджував учеників після нот, які дїставали у него, не взаважаючи на то, що хлопцям дїставали ся часом такі місця в послїдній лавцї, що не було їм видко голов. Инший завів звичай, що ученики били себе взаїмно по руках, коли один другого поправив, вкінци отець префект установив відвічальних десятників, немов капралїв, котрі мусїли уважати на моральність своїх рядових і здавати з них рапорти.

Сам інспектор, величезних розмірів, високий і заєдно ґрізний як Зевес мужчина, пильнував порядку в школї і в домах, а особливо чистоти коло себе і в одїню. Зимою чи лїтом, погода чи слота, стоїть він все перед брамою школи і крізь свої окуляри приглядає ся кождому переходячому студентови. Нехай-но би котрий не мав ґузика при мундурі, нехайно би одїж не була очищена, а волосє необстрижене при голові — зараз посилав на гору до канцеляриї, а що там було в тій канцеляриї того не хочу вже згадувати.

Отже помимо такої войскової строгости, мимо так устроєної полїциї, що нїхто не міг рушити ся з дому, щоби інспектор о тім не знав була школа пинчівска переповнена. Паничів вправдї не було тут богато і ті звичайно стояли на станциї у професорів, але за те синів міщан, посесорів, офіциялістів а навіть селян, що готовили ся на сьвященників або сїльских учителів бувало по 400 і більше. Всьо то містило ся по станциях у панів горожан пинчівских найчастїйше на своїм харчи, котрий що день видавано господиням до вареня і всьо то учило ся дешево і часто виходило на людий. Майже все було в тими бідаками холодно, бо плащ належав вже до збитку, часто було і голодно як не прислано на час харчу з дому, або як хлопець мав добрий апетит і з'їв перед часом, але наука ішла незгірше, без великих приборів наукових, бо більшу часть книжок для ощадности ученики переписували.

Наш Франко, котрого разом з пятьма иншими умістив пан Лаврентий у знакомого боднаря, належав до найбіднїйших. Спритний і спосібний з природи, до того витревалий і честилюбивий, скоро розглянув ся між товаришами і з'умів заслужити на ласку професорів. В своїм характері мав він щось лисячого і скоро лиш хотїв, то так умів підлестити ся, зложити ся і так отуманити, а удаваною покорою придбати ласку або приязнь учителїв, що в короткім часї показувано на него, як на взорець для инших. Тимчасом під покривкою тої добродушної покори кипіла нїчим невдоволена

що ще не прийде; то буде могло аж тогди стати ся, коли пристрасти притихнуть. Сербія зле би зробила, як би запускала ся у велику межинародну політику. Роля кабінету буде та, що він буде старати ся удержувати як найліпші відносини зі всїма державами, не зобоваже ся супротив нікого, задержить собі свобідну руку, а тимчасом буде старати ся поправити орґанїзацию войскову.

Болгария домагає ся конче щоби султан призволив установлене нових епіскопств болгарских в Македонії і грозить в противоім случаю проголошенем независимости. Великий везир відповів болгарскому аґентови дипльоматичному, що султан сповнить се бажане, аж по заключеню мира з Грециєю. Росийский аташе войсковий з Константинополя Пешков перебуває тепер в Софії і старає ся там прискорити справу повороту болгарских еміґрантів з Росиї до Болгариї, та приділеня їх до болгарскої армії.

Новинки.

Львів дня 11-го падолиста 1897.

— **Іменованя.** Львівский ц. к. висший суд краєвий іменував канцелїстами діюрнїстів судових: Ник. Остроживьского в Тернополи для Теребовлї, Стан. Білецкого у Львові для Бирчи, Володисл. Новака в Сколїм для Сколього, Леоп. Копчиньского у Львові для Гусятина, Ів. Чабана в Сокали для Грималова, Володисл. Поляньского у Львові для Дрогобича, Фр. Лацяка в Щирци для Долини, Вас. Филиповича в Перемишли для Рудок, Вікт. Слизука у Львові для Мостиск, Стан. Циранського у Львові для Старої соли, Винк. Малиповского у Львові для Янова, Алекс. Ґалана в Яворові для Динова, Кар. Бачиньского у Львові для Николаєва, Іос. Кручковского в Перемишлянах для Долини, Тад. Дворского у Львові для Глинян, Мавр. Марсша у Львові для Бродів, Сав. Сьвіховского в Камінцї для Камінки, Ів. Сатковского в Калуши для Обертина.

— **Реставрация церкви сьв. Николая у Львові** (при ул. Жовківскій) коштом міста а під надзором міского уряду будівничого відбуває ся в порозуміню з галицким урядом консерваторским, з котрого рамени делеґовано до реставрацийного комітету архіваря міского дра Чоловского. При реставрациї уважає ся на те, щоби давний характер будови тої старинної церкви не зміняти. Доси стіни із внї отинковано, цїлу будову скріплено, в копулах замуровані лїхтарнї відслонено. На будуще проектують ся дальші реставрациї: нові вікна, поміст в серединї, перенесенє хору, зреставроване іконостаса. На сей рік призначило місто 5.600 зр. на реставрацию тої церкви, а на другий рік ужиє ся якась квота з загальної суми на реставрацию будинків парохіяльних.

— **З товариства „Січ“ у Відни.** Дня 7-го падолиста н. ст. відбули ся XXI. зв. загальні збори товариства „Січ“ у Відни. До нового видїлу вибрані: головою М. Кордуба, д-ранд філ., заст. гол. Р. Сембратович, сл. прав, дальше П. Демцьо, слух. ак. лісн., К. Танячкевич, слух. мед. і І. Саноцкий, слух. прав. Заступниками видїлових вибрані: О. Бурачиньский, слух. прав і М. Литвинович, слух. прав. Судиями мировими іменовано: дра Т. Окуневского, дра Р. Яросевича і д-ранда Я. Бурачиньского. На внесенє уступаючого видїлу іменовано проф. М. Грушевского почетним членом за заслуги на поли науковім. — За видїл товариства „Січ“ *Мирон Кордуба*, голова. *П. Демцьо*, секретар.

— **Тиф черевний** у Львові, як оголошує фізикат міский, вже вигас і число недужих не переходить найменшого звичайного стапу. За цїлий час, заки тревала пошесть, занедужало взагалї у Львові на тиф 355 осіб, з чого 40 осіб померло.

— **Загадочна крадїж.** Недавно доносили ми, що між Ясїнкою а Ряшевом обікрав якийсь злочинець почтовий віз. Тепер доносить Kurjer rzeszowski в тій справі таке: Украдено з воза тілько два мішки з грішми (в однім з них було 3.600 зр.) надані почтою в Руднику, а мішки надані на чотирох инших почтах полишено. Тепер показує ся, що в однім з мішків наданих в Руднику, був тестамент пок. посла ґр. Гомпеша, висланий в рекомендованім листі до жінки небіжчика; а що ґр. Гомпеш був бездїтний і в тестаментї іменував жінку універзальною спадкоємницею, записуючи при тім значні суми на цїли добродїйні, то забранє як раз мішків з Рудника показує ся річию загадочною.

— **Траґедия родинна.** Велике враженє викликала оногди в Парижи страшна пригода, яка лучила ся в однїй з найбогатїйших дїльниць міста. В хорошім домі під ч. 26 при ул. Авеню-Марсо мешкав 41-лїтний богатий купець Драйфус з 32-лїтною жінкою з ґр. Ґекерті і трема дочками в віцї 13, 11 і 7 лїт. Перед кількома днями найдено в спальни мешканя трупи цїлої родини. Драйфус зачадив ся разом з цїлою родиною вуглянимм ґазом, позамикавши всї затички печи і уставивши крім того три судини з жаріючим вуглем. Полишив лист і при нїм 4.000 фр. на кошти похорону. Причини самоубийства доси незвістні. Догадують ся, що Драйфус був свояком засудженого за шпіґуньство капітана Драйфуса і що він та єго жінка постановили відобрати собі житє зі встиду.

— **З розпуки за мужем** відобрала собі житє молода вдова. У Відни помер в послїдних днях на сухоти заможний купець Вільгельм Майкснер. Кілька годин по єго смерти, коло трупа мужа вистрілом з револьвера позбавила ся житя єго молода жінка.

— **Найдовшу бороду** має без сумнїву один робітник гутничий в Ванденев над Рівієрою у Франциї. Уродив ся він в маю 1826 р., отже числить тепер 71 лїт. Вже в чотирнайцятім роцї житя носив він бороду, довгу на 15 центиметрів. Борода росла з року на рік і нинї досягає зовсїм поважної довжини, бо 3 метрів і 32 центиметрів. Як сей чоловік іде на прохід, носить окрасу свого лиця під пахою, так, як старі римскі сенатори. В зимі обвиває собі нею шию місто шаля. Чоловік сей великий на 160 центиметрів, отже носить бороду два рази так довгу, як єго особа.

Штука, наука і лїтература.

— **„Лїтературно-науковий Вістник“** буде видавати „Наукове товариство ім. Шевченка“ у Львові. До редакцийного комітету належати будуть: Олекс. Борковский, Михайло Грушевский, Осип Маковей і др. Іван Франко, а за редакцию буде відповідати проф. Михайло Грушевский. Лїтературно-науковий Вістник буде виходити 1-го дня кождого місяця почавши від 1898-го року, книжками коло 12 аркушів дру-

---

завість до тих всїх, що більше від него мали. Кожда найменша дрібниця, лїпший зшиток шкільний, ножик, оправа книжки, лїпше вироблені задачі або рисунки, наповняло єго такою завистию, злобою і захланностию, що колиб міг, то видер би ті річи товаришеви і замкнув до своєї скринї, щоби він також мав то всьо.

Спершу та природна жадоба єго зраджувала ся досить виразно особливим блеском очий на вид річий, які хотів би мати, тим самим блеском, який ми бачили вже при єго виправі на мельон в інспектах. В цїлій єго поставі і рухах обявляв ся якийсь неспокій, він пригризав уста і нігтї, ходив розсїяний по комнатї, оглядав ся, зітхав, пробуючи вимантити просьбою ту річ для себе, а коли то не удавало ся — ставали єму в очах сльози зле укриваної злости. Пізнїйше поборював себе на стілько, що єго зависть кипіла лиш в нїм, в нутрі єго, а тимчасом в голові родили ся ріжні гадки, яким способом прийти би до посїданя того, що инші мали. Єму цїлком не ходило о ужите, лише коби мати — одним словом в нїм була вдача громадити без цїли, вдача хижого крука.

І дома і в школї і на улици збирав ріжні непотрібні кусники рисунків, лашки, обрізки, рештки фарб або сукна і всьо то замикав старанно в своїм куфрі, з котрого зробив якби який маґазин тандитний. Таляр, той нещастний таляр украдений стрикови завдавав єму найбільше неспокою. Де він єго не ховав, де не замикав! І в скрини і в столику і закопував в землю і всаджав в щілини старої хати боднаря, а помимо того в кождій хвили стояв він єму вічно перед очима. Хлопець дрожав на гадку, що може єго хто найти і взяти. Навіть в ночи, серед найтвердшого сну, зривав ся як божевільний з ліжка і біг поглянути, чи він на своїм місци.

Вкінци коли цїлий той внутрішний неспокій хлопця почав вже укладати ся в якусь виразну систему жадань, ушив з сильної шкіри власною рукою торбу і завісив єї на ремінпім мотузку з тим таляром під сорочкою на шиї, постановивши собі докладати до него всї свої доходи і за нїяку цїну не рушати зложених раз гроший. Стрик Лаврентий правильно кождого місяця присилав єму три золоті польскі на купно соли, мяса, молока і инших потреб до їди; він з початку постановив видавати з того лише половину, а другу половину ховати до торби. Нїчо єго не зражувало, що инші товариші на станциї їдять лїпше і позваляють собі деяких приємностий, купуючи ласощі або забавки — він гриз ся тим, що не має і не може так робити, але додержав слова і не рушив скарбів.

Однако вскорі то збиранє гроша видалось єму недостаточним і він зачав пробовати ріжних студентских спекуляций. Нїхто єго того не учив, нїгде того не бачив, а однако вигадки Франка могли би ще нинї здивувати найхитрійшого спекулянта. По черзї випробовав всї зарібки примінені до студентских потреб: переписував книжки і записки, відступав їх иншим за готівку або харч. Дальше виробляв мячі ґуміелястичні, займав ся оправою книжок, рисованем ґеометричних фіґур, вироблюванем шкільних задач за товаришів — словом не було услуги, котрої не піднявсь би за винагородою, коли збирані в той спосіб десятаки і гроші чим раз більше напихали єго шкіряну калиту.

Студентскі інтереси нашого Франка поволи так вже розвинули ся, що мусїв удержувати книги довжників і речинцї виплат. Рано ішов до кляси, випивши склянку чистого молока, бо ждала єго там все данина з булок, які єму хлопцї нераз цїлими місяцями по кільканайцять на день складали за ріжні дрібницї або прислуги. Доси купував ще молоко на снїданє, але нараз прийшла єму гадка, що й то непотрібне; а що їдженє сухих булок не конче єму смакувало, то велїв собі приносити їх вже налиті в серединї кавою або молоком. На станцяї знов завоював хлопцїв, що були на харчи господинї і видурював від них порциї ріжної їди в обіду, то печеню, то якусь ярину, котрі мимо чуйного дозору панї боднарихи зумів від довжника видобути.

Сьмішно а заразом і сумно було дивити ся на такого Валерка Козоровского, одну з жертв захланности Франка, як той взявши на таріль призначену для лихваря порцию мяса, удавав перед господинею, що крає і їсть. Тимчасом Франко, що їв свою кашу без соли і масла, приглядав ся пильно, щоби малий справдї не взяв ся до їдженя; моргав на него, кректав, давав ріжні ознаки гнїву, коли єму здавало ся, що хлопець хоче єго ошукати і пробує їсти. Але нехай лиш відверне ся господиня або вийде, забирав відступлену єму порцию і майже не гриз а поликав з поспіхом.

Я мусїв би цїлі книги списати, колиб хотів представити читателям розвиток спекуляций Франкових в часї єго перебуваня в школах. Хитрість і підприємчивість того хлопця дійшли навіть до того, що умів використати студентскі примхи що до одягу. Купував нові шапки і винаймав їх носити паничам, а коли по великодни прислав єму отець старий годинник зі сталевим ланцушком, то лиш раз мав єго на собі немов на показ, бо пізнїйше переходив він з рук до рук на позичках до самих вакаций.

Що скажете на то? Франко вже в першім роцї, коли приїхав домів з нагородою і припасом ріжних студентских фаталашків, мав зложеного капіталу вісїмдесять золотих. Коли сказав матери о тім і показав їй в тайнї дванайцять блискучих рублїв, та женщина зробила спершу великі очи, а відтак кілька разів поцїлувала сина, не могучи надивуватись, яким способом при таких малих фондах міг тілько гроша ощадити.

— Лише най мама нїчого не говорять перед татом і перед стриком, бо вменшив би менї то, що дає на моє удержанє і я не міг би вібрати більше.

ку великої вісімки. Перша книжка вийде ще в кінци грудня 1897 року. Проґрама сего Вістника буде така: І. Ориґінальна белетристика і переклади найбільше інтересного і важного в чужих літератур: повісти, оповіданя, драматичні твори і поезиї. II. Ориґінальні і перекладені статі про найважнійші здобутки вселюдскої науки і наш науковий рух. III. Критичнолітературні студиї в нашого і чужого письменства. IV. З літератури і житя: хроніка літератури і культурного житя україньско-руского народу в Австриї і Росиї. V. Огляди літератури і культурного житя в сьвіті славяньскім і загально-людскім. VI. Бібліоґрафія. Редакция заповідає, що постарає ся скупити літературні сили з цілої України-Руси і сотворити з „Вістника“ відповідний культурний орґан для цілого нашого народу, тим більше, що з кінцем року 1897-го перестають виходити „Зоря“ і друга літературна часопись „Житє і Слово“, иньших же літературних видавництв у нас нема, і заповідана часопись зістає ся одинокою. Редакция при тім все буде мати на увазі інтереси широких кругів читачів, подаючи найбільше живе, інтересне, нове в ориґінальної і перекладеної белетристики, популярно і живо написані наукові і літературні огляди. Читач найде в „Літературно-науковім Вістнику“ ріжнородну інтересну і користну лектуру. Передплата на „Літературно-науковий Вістник“, дванайцять книжок на рік, з котрих кожда буде містити коло 200 сторін друку, великої 8 ки, а по три буде складати ся на один том, виносить: В Австриї з пересилкою: на чверть року 2·50 зв., на пів року 5 зр., на цілий рік 8 зр. В Росиї з пересилкою на цілий рік: 8 руб. (при бандерольній пересилці). В иньших державах по обчисленю пересилки. Поодинокі книжки коштують по 1 зр. Річна передплата може бути оплачена в трох ратах: 3-го січня н. ст. 3 зр., 3-го цьвітня н. ст. 3 зр., 3-го серпня н. ст. 2 зр.; хто пропускає речинець рати, тому передплата обраховує ся як піврічна або чвертьрічна (за пів рік 5 зр., чверть року 2.50). Передплату приймає: Адміністрация „Літературно-наукового Вістника“ у Львові при ул. Академічній ч. 8.

— „**Дзвінка ч. 21** з дня 5 падолиста містить: Продовжене повістки Ст. Пятки „Несамовитий пан“; — продовжене повісти Г. Мальота „Без родини“; — стих Віри Лебедової „Під зиму“; — докінчене казки І. Крашевского „Дурний Матвій“; — дальшу часть „Учених розмов Никольця з татком“ (про П. Куліша) Ост. Макарушки.

— „**Учителя ч. 21** містить: Продовжене розвідки Павла Банаха „Гадки учителя більшеклясової школи“; — початок статї „Про плян науки рисунків для шкіл 1—4 кл. типу низшого“ — розвідку „Науки природничі в житю і вихованю“; розвідку „Наука спостереженя“;— новинки; — вісти з руху науки, штуки і літератури та постанови властий шкільних.

Телеґрами.

Відень 11 падолиста. Межи Австро-Угорщиною а Туреччиною прийшло до острого конфлікту з причини, що турецкі власти примусом видалили з Мерсини аґента австр. Льойда, Браццафолія, підозріваючи его о політичну аґітацию. Для охорони консуляту і християн в Мерсині вислано торпедовий крайцер „Леопард“.

Льондон 11 падолиста. З Сімлї доносять, що ворохобники в Індиї побили знов анґлїйске войско. Згинули один офіцир і 6 вояків анґлїйских, а 42 єсть тяжко ранених.

Господарство, промисл і торговля.

— **В Товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер“** прибуло в місяци жовтни с. р. 4324 важних поліс на 2,246.787 зр. обезпеченої вартости з премією 19.455 зр. 66 кр. Разом від 1 січня с. р. до кінця жовтня було 44.498 поліс на суму 23,696.662 зр. в. а. з премією 201.849 зр. 74 кр. — Шкід було в жовтни 41 случаїв, а разом від початку с. р. 403 шкід, з котрих виплачено 391 до кінця жовтня і 4 в перших днях падолиста; 6 відшкодовань (в сумі загальній 924 зр.) на разі з причин правних здержано, а 2 шкоди лучивші ся при кінци жовтня в ліквідациї. — Сума всїх шкід до кінця жовтня с. р. виносить brutto 91.841 зр. 10 кр. з чого відтрутивши часть реасекуровану остає ся на власний рахунок 47.271 зр. 65 кр. — Фонд резервовий з днем 31 жовтня с. р. виносить 70.311 зр. 64 кр. і ульокований в цїлости в цїнних паперах (пупілярних).

— **Рахунок Товариства взаїмного кредиту „Днїстер“ у Львові** стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою за місяць жовтень 1897.

I. Стан довжний:

1. Удїли членів . . .	33.942	кор.	85 сот.
2. Фонд резервовий . .	1.832	„	94 „
3. Вкладки:			
а) стан на початку місяця жовтня 240.969·12			
б) вложено в жовтни . 37.740·11			
в) винято в жовтни . . 10.251·37			
позістає з кінцем жовтня	268.457	„	86 „
4. Сальдо проц. (побраних) .	12.230	„	40 „
5. Специяльна резерва зисків і страт . . .	229	„	59 „
сума корон	316.693	„	64 „

II. Стан чинний:

1. Позички удїлені:			
а) стан на початку місяця . . 245.147·76			
б) удїлено в жовтни . 17.210 —			
в) сплачено в жовтни . 11.711·19			
стан з кінцем жовтня .	250.646	„	57 „
2. Готівка в касї з днем 31/10	11.763	„	35 „
3. Льокациї:			
а) в Щадници почтовій (оборот чековий) . .	13.427	„	02 „
б) в иньших институциях кредитових . . .	39.082	„	34 „
в) в цїнних паперах	1.392	„	— „
4. Сальдо коштів адміністрац.	382	„	36 „
сума	316.693	„	64 „

Членів прибуло 36, убуло 0, отже разом з кінцем жовтня 1897 членів було 866, з декльярованими удїлами 907 в сумі 45.350 кор.

З припавших до заплати рат позичкових залягало з кінцем жовтня с. р. рат 90 в сумі 4390 кор. 35 сот., з котрих однак часть вплинула уже в падолисті с. р.

Стопа процентова від вкладок до 31 грудня 1897 5 прц., а від 1 січня 1898 $4\frac{1}{2}$ прц.; процент від позичок удїлюваних до 31 грудня 1897 7 прц., а від 1 січня 1898 $6\frac{1}{2}$ прц.

— Ні, ні, моя дитинко, будь спокійний, стрик нічого о тім не довідає ся; але вітцю скажу, щоби знав, якого має вже сина богача.... Дай тобі Боже щастя, мій Франуню — каже дальше, цїлуючи его з чувством гордости і любови материньскої — ти вийдеш в люди і не будеш потребувати так тяжко працювати на кусник хлїба, як твій отець. Не будеш вислугувати ся як пес і зносити паньскі примхи.... Добре бути богатим, дитинко, вір менї; тому збирай і щади, а може Бог винагородить тебе за нашу біду.

Старий економ, чоловік з кістьми честний і совістний, котрому одно зерно паньского збіжа прилипле до чобота, не давало спати і котрий виходячи зі шпихлїра витрясав все усї кишенї, чи там случайно що не влетїло — сильно задумав ся, коли ему жінка розповіла о таких капіталах сина....

— Слухай но ти хлопче — сказав, беручи его за оба рамена і пильно поглядаючи в очи — а звідки ти маєш ті гроші, га?

На днї Франкової совісти той перший таляр украдений стрикови лежав як тяжкий млиньский камінь. Під грізним поглядом вітця счервонів спершу, але видержав якось той напад і коротко оповів о своїй роботї по ночах над пересуванєм книжок, о здержаности в їдї, не згадуючи очивидно о визиску товаришів.

— Га, нехай то буде й правда! — відозвав ся економ. — Але памятай Франку, що як би я що злого о тобі довідав ся, що ти нечистою дорогою прийшов до тих гроший, то як мене тут живого бачиш, я убив би тебе як пса на місци!

Хлопець почав звиняти ся і плакати, показав свої шкільні сьвідоцтва і нагороди, які одержав, а мати зараз виступила в его обороні:

— А за когож ти маєш свою дитину — каже розгнївана — чомуж би він не міг собі заробити тих гроший?

— Бо не міг.... бо така сума за велика на его працю і ощадности, а я его знаю.... Памятаєш ті інспекти....

— Мій любий, був дитиною.

— Чим горнець накипить.... — сказав похитуючи головою економ.

— Судиш по собі — перервала ему вже цїла розгнївана мати. — Що ми николи нїчого не маємо і нїчого ощадити не вміємо, то всї мають бути такі?... Мій Франко з иншої родини і вдав ся в отця декана.... По твоєму, то лиш одна біда може бути честна?

— Бо так....

— То на такий спосіб люди нїколи би не доробляли ся. А звідки беруть ся великі і менші маєтки?

— Звідки?... Або я знаю звідки? Так якось иншим іде, Бог знає яким способом, що мають....

— А ти чому не маєш?

— Бо не судилось.

— То чому нашому Франкови мало би не судитись? Не будь диваком, старий і не гризи хлопця.... Диви як ему стоять сльози в очах. Він на то учить ся, щоби чимсь лїпшим стати, працює, щадить, а ти замість его заохотити ще підозріваєш. Не бій ся, буде й тобі приємно на старість, як найдемо при нїм якийсь кутик.

— От то говориш.... А най мене Бог хоронить, щоби я прийшов коли на ласку дитини.... То найгірша річ.... Як би я мав який маєток, то скакав би коло мене і догоджував як наш пан коло свого старого. Але на що здасть ся ему старий економ?

Ще довго ішла о тім бесїда між жінкою і мужем, вкінци очевидно стало на тім, що она хотїла. Економ дав ся пересьвідчити, що Франко має сьвітлу будучність перед собою, тож поцїлувавши хлопця поблагословив, аби ішов дальше.

— Лише без людскої кривди, сину, бо кожда кривда — говорив поважно — скорше чи пізнїйше боком тобі вилїзе.

(Дальше буде.)

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.